مقاله پژوهشی

بررسی ارتباط مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان: مطالعه موردی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۵

میلاد شفیعی [۱]، فاطمه دهقانپور [۲]، راحله اکبری [۳]، محمد رضا کمالی اردکانی [۲]، نجمه باقیان *[۴]، عارفه دهقانی تفتی [۵]

[۱] استادیار، گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۲] کارشناس مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۳] کارشناس ارشد ارزیابی فناوری سلامت، گروه ارزیابی فناوری سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

[۴] دانشجوی دکتری مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، تهران، ایران

[۵] مربی، گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی، یزد، ایران

* **نویسنده مسؤول:** نجمه باقیان
n.baghian@yahoo.com

ارجاع: شفیعی میلاد، دهقانپور فاطمه، اکبری راحله، کمالی اردکانی محمد رضا، باقیان نجمه، دهقانی تفتی عارفه. بررسی ارتباط مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان: مطالعه موردی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۵. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت ۱۳۹۷؛ ۳(۲): ۴۳-۱۳۵.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۳/۲۲
تاریخ اصلاح نهایی: ۱۳۹۷/۰۶/۲۱
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: انگیزه پیشرفت، میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت می باشد که عوامل زیادی بر آن تأثیرگذار است؛ مدیریت زمان به‌عنوان یکی از عوامل اثرگذار بر پیشرفت تحصیلی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. این مطالعه باهدف بررسی ارتباط مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شده است.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع تحلیلی است و به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۵ بر روی ۱۴۰ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد که با روش نمونه گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده بودند، انجام گرفت. برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های مدیریت زمان ترومن و هارتلی (۱۴ سؤال) و انگیزه پیشرفت تحصیلی والراند (۲۸ گویه) استفاده شد. پایایی پرسشنامه مدیریت زمان با آلفای کرونباخ، ۰/۷۲ گزارش گردید و روایی این پرسشنامه نیز از طریق تحلیل عاملی تأیید گردید. جهت روان سنجی پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی تمام مراحل روایی صوری (کیفی و کمی)، روایی محتوا (کیفی و کمی) انجام شد. پایایی پرسشنامه نیز به روش باز آزمایی با محاسبه آلفای کرونباخ (α = ۰/۸۸) و ۲ نیمه کردن (α = ۰/۷۳) تأیید گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS 18 و از طریق آزمون‌های آماری توصیفی (درصد، میانگین، انحراف معیار) و آزمون‌های استنباطی t مستقل، آنووا و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند.

یافته‌ها: براساس نتایج، بین متغیر انگیزه پیشرفت و مدیریت زمان همبستگی مثبت (r = ۰/۱) و معنی دار (p = ۰/۰۳) مشاهده گردید. همچنین بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت با هیچ یک از متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان رابطه معنی داری مشاهده نگردید.

نتیجه گیری: باتوجه به رابطه معنی دار بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی، سرمایه گذاری برای آموزش نحوه مدیریت زمان و تقویت انگیزه پیشرفت در دانشجویان، می تواند در پیشرفت تحصیلی آن‌ها مؤثر باشد و در آموزش دانشجویان به این عوامل باید تأکید بیشتری گردد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت زمان، انگیزه پیشرفت تحصیلی، دانشجو

کاربرد مدیریتی: مستند سازی رابطه مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی جهت به‌کارگیری مدیریت زمان توسط دانشجویان و ایجاد انگیزه پیشرفت تحصیلی در آنان

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

مقدمه

آموزش و تدریس در پرتو بهره گیری درست از انگیزه دانش آموختگان و تلاش برای برانگیختن آن میسر خواهد بود. میل و رغبت دانش آموختگان به آموختن یکی از انگیزه‌های مؤثر بر یادگیری است. انگیزش پیشرفت گرایشی است برای ارزیابی همه جانبه عملکرد خود با توجه به عالی‌ترین معیارها، تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است. روبینز، انگیزه پیشرفت را سائقی برای پیشی گرفتن بر دیگران، دستیابی به پیشرفت با توجه به ملاک‌های مشخص و تلاش جهت کسب موفقیت می داند و معتقد است کسی که دارای انگیزه پیشرفت است، این تمایل را دارد که کارش را به خوبی انجام دهد و به صورت خود جوش به ارزیابی عملکرد خود بپردازد. رفتارهای پیشرفت گرایی افراد نشانه‌هایی از انگیزه پیشرفت آنان است (۱).

به نظر موری انگیزه پیشرفت به مفهوم انگیزه غلبه بر موانع و مبارزه با آنچه که به دشوار بودن شهرت دارد، می باشد (۲). پژوهش‌ها نیز نشان داده است که، انگیزش دانش آموختگان در یادگیری اهمیت مطلوب‌تری در مقایسه با هوش دارد و افراد با انگیزه پیشرفت بالا، بهترین برنامه‌ریزی‌ها را در جهت استفاده از زمان انجام می دهند (۳). به طور کلی دانشجویانی که انگیزه تحصیلی بالایی دارند، فعالیت‌های تحصیلی بیشتری را می پذیرند، در نتیجه تکالیف بهتری را انجام می دهند و موفقیت بیشتری را کسب می کنند (۴).

زمان و چگونگی مهار آن یکی دیگر از عوامل مؤثر در یادگیری است. این عقیده که افراد چگونه تصمیم می گیرند از وقتشان استفاده کنند، هسته نظریه مدیریت زمان را تشکیل می دهد (۵). مدیریت زمان معرف ارائه‌ی شیوه‌های علمی و مؤثر صرفه جویی در وقت و مهار کردن آن جهت دستیابی به موفقیت بیشتر در کار و زندگی است. این شیوه‌ها عبارت‌اند از هدف گذاری، تعیین اولویت‌ها و رعایت اولویت‌ها (۶).

برنامه‌های تحصیلی یکی از امور زندگی است که اغلب پر از تکالیف و اهدافی است که دانشجویان در تقسیم زمان به آن‌ها دچار مشکل می شوند. عملکرد تحصیلی نیز وابسته به توانایی‌های دانشجویان در مدیریت زمان خود و انجام درست تکالیف است (۷). بنابراین، یکی از مشکلات علمی که بعضی از دانشجویان در دوران تحصیلی با آن برخورد می کنند، به مدیریت زمان مربوط می شود (۸).

مدیریت زمان، کنترل کردن هر ثانیه از زمان نیست، بلکه شامل روش‌هایی است که مردم از طریق آن‌ها زمان را برای بهبود زندگی خود به کار می برند (۸). یک ویژگی مشترک در میان تعاریف مدیریت زمان، برنامه‌ریزی رفتار به تصمیم گیری در خصوص انجام دادن کارها، اولویت بندی کارها و مدیریت مؤثر وقفه‌های احتمالی، اشاره می کند (۹). مدیریت زمان در حقیقت، مدیریت زندگی، مدیریت فردی و مدیریت بر خود است. افرادی که برای خود ارزش قائل‌اند، در اختصاص دادن وقت برای کارهایشان به دقت عمل می کنند و برای استفاده از آن خیلی فکر می کنند. مدیریت زمان به معنی خود مدیریتی است؛ همچنین به معنی اختیار گرفتن زمان و کار خویش و اجازه ندادن به اینکه امور و حوادث، شما را هدایت کنند. مدیریت زمان نشان می دهد که چگونه کار باید سودمندتر و آگاهانه‌تر، نه سخت‌تر و زیادتر انجام گیرد (۸).

بررسی رفتار افراد موفق و اثربخش نشان می دهد که عامل زمان در نزد آنان نقش و اهمیت بی بدیلی داشته است تا جایی‌که قبل از آغاز هر کاری عامل زمان را در کانون توجه خود قرار می دهند و با حذف فعالیت‌های بی ثمر و نامربوط درصدد مدیریت زمان بر می آیند. در این رابطه ماکان و همکاران (۱۹۹۰) معتقدند که از نظر مدیریت زمان، بین انسان‌ها تفاوت وجود دارد؛ به‌طوریکه برخی از آن‌ها به دقت وقتشان را برنامه ریزی کرده و از تکنیک‌های مختلف مدیریت زمان استفاده کرده اما بعضی چنین نیستند (۴).

اندریکا و همکاران (۲۰۱۱) در دانشگاهی در کشور انگلستان به این نتیجه رسیدند که مدیریت زمان مؤثر منجر به افزایش معنی‌دار پیشرفت تحصیلی دانشجویان می گردد (۱۰). نتایج مطالعات لینگ و همکاران (۲۰۰۳) در دانشگاه کیل انگلستان نشان داد که ضعف مدیریت زمان در کاهش عملکرد تحصیلی مؤثر است. لذا با استناد به این یافته می توان اذعان کرد، یکی از مهمترین عواملی که دانش آموزان و دانشجویان را به رعایت رفتارهای مربوط به مدیریت زمان مطالعه خود ترغیب می کند، فراهم ساختن شرایط لازم برای ترغیب آن‌ها به مطالعه بیشتر بر اساس

Published by: Shahid Sadoughi University of Medical Sciences
www.mshsj.ssu.ac.ir

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

جدول زمانی است. بنابراین لازم است چگونگی استفاده مناسب و به موقع از زمان به آن‌ها آموزش داد (۱۱). در پژوهشی که بریتون و تسر (۱۹۹۱) به جهت بررسی دلایل شکست دانشجویان جورجیا در آزمون (۱۲) و ترومن و هارتلی (۱۹۹۶) درباره تأثیر مدیریت زمان انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که آموزش مدیریت زمان در افزایش عقاید خود اثر بخشی و پیشرفت مؤثر است (۱۳). تری (۲۰۰۲) در پژوهش خود در دانشگاه میشیگان آمریکا در دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری نیز رابطه‌ی مثبتی بین مدیریت زمان، خود نظم دهی و خود اثربخشی یافته است (۱۴). وان (۲۰۰۹) طی مطالعه‌ای در دانشگاه ولگونگ استرالیا نشان داد، دانشجویانی که برای وصول به اهداف خود به‌صورت گروهی و در هفته یکبار به تنظیم زمان پرداختند، توانستند به نحو مطلوبی افکار، مدیریت زمان، عادت‌های مطالعه و راهبردهای خود را رشد و توسعه دهند (۱۵).

لذا این پژوهش با هدف بررسی رابطه مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر، مطالعه‌ای مقطعی و تحلیلی بود که در سال ۱۳۹۵ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام گرفت. جامعه مورد مطالعه شامل ۴۱۹ نفر از دانشجویان بودند که بر اساس رشته‌های تحصیلی به طبقات مختلف تقسیم گردیدند و از هر طبقه متناسب با حجم طبقه، نمونه‌ای به صورت تصادفی انتخاب شد.

معیار انتخاب، دانشجویان در حال تحصیل مقطع کارشناسی بودند و در صورتی که دانشجویی تمایل به تکمیل پرسشنامه نداشت، دانشجویی دیگر از جامعه آماری جایگزین می شد.

با توجه به مطالعه مشابه انجام گرفته توسط سواری و نوری (۱۳۹۴) (۱۶) و احتساب ضریب همبستگی بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت دانشجویان به اندازه ۰/۲۱ - و سطح اطمینان ۹۵ درصد و توان ۸۰ درصد، تعداد ۱۴۰ نمونه به صورت تصادفی- طبقه‌ای مورد بررسی قرار گرفتند که به صورت تناسبی به نسبت سهم هر رشته از تعداد کل دانشجویان تقسیم شدند.

جدول ۱: تعداد حجم نمونه بر حسب رشته‌های تحصیلی

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد
مدیریت خدمات بهداشتی ودرمانی	۳۳	۲۳/۶
بهداشت عمومی	۳۸	۲۷/۱
بهداشت حرفه ای	۴۵	۳۲/۱
بهداشت محیط	۲۴	۱۷/۱

جهت جمع آوری داده‌ها، از ۲ پرسشنامه استفاده گردید. برای جمع‌آوری داده‌های مدیریت زمان، از پرسشنامه رفتار مدیریت زمان ترومن و هارتلی (۱۹۹۶) استفاده شد که از ۲ عامل به نام برنامه‌ریزی کوتاه مدت (۵ سؤال) و اطمینان به برنامه‌ریزی بلند مدت (۹ سؤال) تشکیل شده است (۱۳). این پرسشنامه توسط سواری و نوری (۱۳۹۴) ترجمه و پایایی آن با آلفای کرونباخ، ۰/۷۲ گزارش گردید. روایی این پرسشنامه نیز از طریق تحلیل عاملی تأیید گردید (۱۶). پرسشنامه رفتار مدیریت زمان، از ۱۴ سؤال تشکیل شده است و شیوه‌ی نمره گذاری آن به صورت مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت: "همیشه = ۵"، "اغلب = ۴"، "بعضی اوقات = ۳"، "بندرت = ۲" و "هرگز = ۱" می باشد. شیوه نمره گذاری بدین گونه است که برای به دست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، کل سؤال‌های پرسشنامه با هم جمع می شود و این امتیاز دامنه‌ای از ۱۴ تا ۷۰ می شود. به‌طوریکه هر چه این امتیاز بالاتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر مدیریت زمان خواهد بود.

جهت سنجش انگیزه پیشرفت، از پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی (AMS: Academic Motivation Scale) والراند (۱۹۸۵) استفاده شد. این پرسشنامه حاوی ۲۸ گویه در ۳ حیطه مقیاس انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزگی است. پاسخ به هر گویه بر روی طیف ۷ درجه‌ای لیکرت (اصلاً، خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد، کاملاً) است که به ترتیب نمره ۱ تا ۷ به آن‌ها تعلق می گیرد. سپس میزان انگیزش تحصیلی براساس امتیاز به دست آمده دسته بندی می گردد و نمرات بین ۲۸ تا۷۰

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

میزان انگیزش تحصیلی ضعیف، نمرات بین ۷۰ تا ۱۱۲ میزان انگیزش تحصیلی در سطح متوسط و نمرات بالای ۱۱۲ میزان انگیزش بسیار خوب در نظر گرفته می شود. جهت روان سنجی پرسشنامه تمام مراحل روایی صوری و روایی محتوا به صورت کیفی و کمی انجام شده است. پایایی پرسشنامه نیز به روش باز آزمایی با محاسبه آلفای کرونباخ (α = ۰/۸۸) و ۲ نیمه کردن (α = ۰/۷۳) تأیید گردیده است (۱۷).

داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS 18 و آمارهای توصیفی (درصد، میانگین، انحراف معیار) و آزمون‌های تحلیلی t مستقل، آنووا و ضریب همبستگی پیرسون مورد تحلیل قرار گرفت.

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، پرسشنامه بین افرادی توزیع شد که تمایل به همکاری داشتند و محرمانگی اطلاعات نیز حفظ شد. ضمناً، این مطالعه در تاریخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۳ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد مورد تأیید قرار گرفته است.

یافته‌ها

مطابق با یافته‌های پژوهش، بیشترین گروه پاسخ دهندگان را زنان تشکیل دادند (۹۰/۰ درصد زنان در برابر ۱۰/۰ درصد مردان). ۵۱/۴ درصد دانشجویان دارای سن ۲۰ سال به بالا و ۴۰/۰ درصد آن‌ها دارای معدل ۱۸-۱۶ بودند.

جدول ۲: تعیین میانگین و انحراف معیار مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرهای جمعیت شناختی		مدیریت زمان		انگیزه پیشرفت تحصیلی	
		انحراف معیار ± میانگین	مقدار p	انحراف معیار ± میانگین	مقدار p
جنسیت *	زن	۳۸/۴ ± ۷/۲	۰/۸۶	۱۲۲/۹ ± ۱۸/۸	۰/۱۴
	مرد	۳۸/۷ ± ۶/۱		۱۱۴/۷ ± ۲۷/۶	
وضعیت تأهل *	مجرد	۳۸/۳ ± ۷/۴	۰/۷۵	۱۲۲/۱ ± ۲۰/۴	۰/۹۳
	متأهل	۳۸/۷ ± ۶/۵		۱۲۲/۰ ± ۱۹/۱	
سن *	کمتر از ۲۰ سال	۳۹/۱ ± ۷/۰	۰/۲۵	۱۲۱/۷ ± ۲۰/۳	۰/۸۲
	۲۰ سال به بالا	۳۷/۸ ± ۷/۱		۱۲۲/۴ ± ۱۹/۷	
معدل **	کمتر از ۱۶	۳۷/۰ ± ۱۰/۳	۰/۶۶	۱۱۶/۲ ± ۲۳/۳	۰/۳۸
	۱۸-۱۶	۳۹/۳ ± ۶/۲		۱۲۰/۴ ± ۱۸/۶	
	بالاتر از ۱۸	۳۷/۷ ± ۸/۲		۱۲۹/۸ ± ۱۷/۹	

آزمون t مستقل * و آنووا **
سطح معنی‌داری $p < ۰/۰۵$

با توجه به جدول ۲، در بعد مدیریت زمان بیشترین نمره میانگین در مردان (۶/۱ ± ۳۸/۷) و در بعد انگیزه پیشرفت تحصیلی بیشترین نمره میانگین در زنان (۱۸/۸ ± ۱۲۲/۹) بود. در بعد مدیریت زمان بیشترین نمره میانگین را دانشجویان متأهل (۶/۵ ± ۳۸/۷) و در بعد انگیزش بیشترین نمره میانگین را دانشجویان مجرد (۲۰/۴ ± ۱۲۲/۱) داشتند. در بعد مدیریت زمان بیشترین نمره میانگین را دانشجویان کمتر از ۲۰ سال (۷/۰ ± ۳۹/۱) و در بعد انگیزش دانشجویان ۲۰ سال به بالا بیشترین نمره میانگین را داشتند (۱۹/۷ ± ۱۲۲/۴). در بعد مدیریت زمان بیشترین نمره میانگین دانشجویان با معدل ۱۸-۱۶ (۶/۲ ± ۳۹/۳) و در بعد انگیزش بیشترین نمره میانگین در دانشجویان با معدل بیشتر از ۱۸ بود (۱۷/۹ ± ۱۲۹/۸). بین هیچ کدام از متغیرهای جمعیت شناختی و مدیریت زمان و انگیزش رابطه معنی داری وجود نداشت ($p > ۰/۰۵$).

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

جدول ۳: تعیین ضریب همبستگی مدیریت زمان و انگیزش پیشرفت تحصیلی بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرهای جمعیت شناختی		ضریب همبستگی	مقدار p	مقدار p* کل
جنسیت	زن	+ ۰/۲	۰/۰۵۲	۰/۰۲۹**
	مرد	- ۰/۲	۰/۰۳	
وضعیت تأهل	مجرد	+ ۰/۱	۰/۰۶	۰/۰۷
	متأهل	+ ۰/۳	۰/۰۲	
سن	کمتر از ۲۰ سال	+ ۰/۲	۰/۰۲	۰/۰۹
	۲۰ سال به بالا	+ ۰/۱	۰/۰۴	
معدل	کمتر از ۱۶	+ ۰/۵	۰/۰۶	۰/۳
	۱۶-۱۸	- ۰/۰۲	۰/۰۴	
	بالاتر از ۱۸	+ ۰/۰۵	۰/۵۱	

* آزمون همبستگی پیرسون
** معنی دار در سطح معنی‌داری $p < ۰/۰۵$

با توجه به جدول ۳، در سنجش رابطه مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی بر حسب متغیر جنسیت، رابطه معنی‌دار مشاهده گردید و بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در زنان همبستگی مثبت وجود داشت. ضمناً بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی بر حسب وضعیت تأهل، سن و معدل ارتباط معنی‌دار وجود نداشت.

جدول ۴: تعیین ضریب همبستگی بین متغیرهای انگیزش پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان در دانشجویان مورد مطالعه

متغیر	مدیریت زمان	
	ضریب همبستگی*	مقدار p**
انگیزه پیشرفت تحصیلی	۰/۱	۰/۰۳

* آزمون همبستگی پیرسون
** معنی دار در سطح معنی‌داری $p < ۰/۰۵$

طبق جدول ۴، بین متغیر انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان همبستگی مثبت وجود داشت؛ همچنین رابطه بین این ۲ متغیر معنی‌دار بود ($p = ۰/۰۳$).

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت. جامعه آماری شامل دانشجویان از ورودی‌های ۹۲ تا ۹۵ که جمعاً ۴۱۹ نفر بودند و نهایتاً ۱۴۰ نفر انتخاب شدند.

براساس یافته‌ها، بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی با هیچ یک از متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان رابطه معنی‌داری مشاهده نگردید و بین ۲ متغیر انگیزش پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان همبستگی مثبت و معنی‌دار مشاهده گردید. مدیریت زمان به‌عنوان روشی جهت پایش و کنترل وقت با ارتقاء بخشی به سطح بصیرت فراگیران در مورد نحوه استفاده از مدیریت زمان، از ضروری‌ترین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر پیشرفت و انگیزه تحصیلی به‌شمار می رود. انگیزه را هم می توان به‌عنوان عامل نیرو دهنده، هدایت کننده و نگهدارنده رفتار تعریف کرد. منظور از انگیزه پیشرفت، میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیت‌هایی است که موفقیت در آن‌ها به کوشش و توانایی‌های فرد بستگی دارد.

بر حسب تأهل در مدیریت زمان، دانشجویان متأهل نمره میانگین بالاتری از مجردین داشتند و در بعد انگیزش پیشرفت تحصیلی، دانشجویان مجرد نمره میانگین بالاتری را دارا بودند. بین مدیریت زمان و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر حسب وضعیت تأهل همبستگی مثبت وجود داشت. یعنی هر چه در آن‌ها نمره مدیریت زمان بیشتر شود، نمره انگیزش نیز افزایش می یابد ولی در

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

کل بین دانشجویان مجرد و متأهل از نظر مدیریت زمان و انگیزش اختلاف معنی‌دار وجود نداشت. هرسج و همکاران (۱۳۹۶) نیز در مطالعه خود با عنوان بررسی رابطه مهارت‌های مدیریت زمان با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری و بهداشت عمومی دانشکده پرستاری رامسر بیان کردند که بین وضعیت تأهل و مدیریت زمان ارتباط معنی‌دار آماری مشاهده نگردید (۱۸).

طبق پژوهش حاضر در بعد مدیریت زمان بیشترین نمره میانگین در مردان و در بعد انگیزش بیشترین نمره میانگین در زنان بود. همچنین بین مدیریت زمان و انگیزش پیشرفت تحصیلی بر حسب جنسیت در زنان همبستگی مثبت وجود داشت. یعنی در زنان هرچه نمره مدیریت زمان بیشتر شود، انگیزش نیز بیشتر می شود ولی در مردان بالعکس است و رابطه معنی‌دار بین این ۲ متغیر مشاهده گردید. جهانسیر و همکاران (۱۳۸۶) در مطالعه خود در مدیریت زمان دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه بیان کردند بین مدیریت زمان دانشجویان دختر و پسر تفاوت آماری معنی‌داری مشاهده شد (۱۹) که با پژوهش حاضر همخوانی ندارد.

در مطالعه راوری و همکاران (۱۳۸۷) در کرمان (۲۰)، کبریایی و همکاران (۱۳۹۲) در زاهدان (۲۱)، هرسج و همکاران (۱۳۹۶) در رامسر (۱۸)، کایا و همکاران (۲۰۱۲) در استانبول (۲۲)، عبدالوات و همکاران (۲۰۱۲) در مالزی (۲۳) و الدلکلی اغلو (۲۰۰۸) در ترکیه (۲۴) مدیریت زمان دانشجویان دختر بهتر از دانشجویان پسر بود اما در پژوهش آهنچیان و لطفی فاطمی (۱۳۹۴) در مشهد (۲۵)، ساکتی و طاهری (۱۳۸۹) در شیراز (۲۶)، کوشان و حیدری (۱۳۸۶) در سبزوار (۲۷)، نوریان و همکاران (۱۳۸۵) در زنجان (۲۸) و حسینی و همکاران (۱۳۸۵) در یزد (۲۹) تفاوت معنی‌داری بین مدیریت زمان دانشجویان دختر و پسر وجود نداشت که همسو با پروژه حاضر می باشد.

هرسج و همکاران (۱۳۹۶) در دانشجویان پرستاری و بهداشت عمومی رامسر به این نتایج رسیدند که بین مهارت مدیریت زمان با جنس رابطه آماری معنی داری وجود داشت (۱۸) که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی ندارد.

طبق نتایج، بین ۲ متغیر مدیریت زمان و انگیزش پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت وجود داشت. یعنی با افزایش نمره مدیریت زمان، نمره انگیزش پیشرفت تحصیلی افزایش می یابد. همچنین بین مدیریت زمان و انگیزش پیشرفت تحصیلی بر حسب معدل در معدل‌های کمتر از ۱۶ و بیشتر از ۱۸ همبستگی مثبت و در معدل ۱۸-۱۶ همبستگی منفی مشاهده گردید. سهرابی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان بررسی ارتباط انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیریت زمان با موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران به این نتیجه رسیدند که با افزایش نمره مدیریت زمان و نمره انگیزش، نمره معدل و موفقیت تحصیلی افزایش می یابد (۳۰). نتایج مطالعه حمزه و همکاران (۲۰۱۴) در دانشگاه یوتارا مالزی نشان داد که مدیریت زمان بر عملکرد تحصیلی و افزایش معدل دانشجویان مؤثر است (۳۱). نتایج پژوهش حسن بیگی و همکاران (۲۰۱۱) در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد نیز نشان داد که با بهبود مدیریت زمان در دانشجویان، معدل تحصیلی آنان افزایش می یابد (۳۲).

سهرابی و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه خود بیان کردند که بین متغیر موفقیت تحصیلی (معدل) و نمره مدیریت زمان همبستگی خطی مستقیم معنی‌دار وجود دارد. به‌عبارتی این یافته نشان می دهد که انگیزه پیشرفت دانشجویان کارشناسی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران، متوسط رو به بالاست (۳۰). نتایج پژوهش سواری و نوری (۱۳۹۴) نیز نشان داد با افزایش مهارت‌های مدیریت زمان در دانش پذیران پایه سوم متوسطه شهر آبدانان، پیشرفت تحصیلی در آنان بهبود می یابد (۱۶) که این یافته همراستا با نتایج پژوهش حاضر است. در پژوهش زو و همکاران (۲۰۱۳) که بر روی دانشجویان جنوب شرقی ایالات متحده آمریکا انجام شد، مکانیسم اثرگذاری مدیریت زمان در دانشجویان اینگونه تشریح شده است که با افزایش مدیریت زمان، دانشجویان تلاش بیشتری از خود نشان می دهند که این زمینه‌ای برای بهبود عملکرد تحصیلی در آنان می شود (۳۳) و شاید بتوان این یافته را اینگونه توجیه کرد که با افزایش مدیریت زمان تلاش دانشجویان بیشتر شده و قطعا با تلاش بیشتر نتیجه و عملکرد بهتری در تحصیل خواهند داشت و در نهایت این مهم منجر به بهبود معدل تحصیلی در میان آنان می‌شود. بحث مدیریت زمان یکی از مهمترین ابعاد مدیریتی مطرح برای پیشرفت تحصیلی دانشجویان مد نظر قرار می گیرد و تا زمانی که انگیزه

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

پیشرفت در دانشجویان نباشد، بهبودی حاصل نخواهد شد.

از جمله محدودیت پژوهش حاضر می توان به کم بودن مطالعات مشابه در این زمینه اشاره کرد. با انجام پژوهش های مشابه در سطوح تحصیلاتی مختلف و ارائه راهکارهای متفاوت جهت مدیریت بهتر زمان و انگیزه پیشرفت در هر سطح تحصیلاتی می‌توان نتایج این مطالعه را کاربردی تر نمود.

نتیجه گیری

باتوجه به رابطه معنی‌دار بین مدیریت زمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی، سرمایه گذاری برای آموزش نحوه مدیریت زمان و تقویت انگیزه پیشرفت در دانشجویان، می تواند در پیشرفت تحصیلی آن‌ها مؤثر باشد و در آموزش دانشجویان به این عوامل باید تأکید بیشتری گردد. بهتر است برای شناسایی دانشجویان با عملکرد تحصیلی پایین، تحقیقات وسیعتری در سطح کشور انجام شود و برای بالابردن انگیزه پیشرفت و مهارت مدیریت زمان در افراد شناسایی شده، اقدام به برگزاری جلسات آموزشی نمود.

سپاسگزاری

نویسندگان بر خود لازم می دانند بدینوسیله از تمامی افرادی که ایشان را در انجام این مطالعه یاری نموده‌اند، قدردانی نمایند.

مشارکت نویسندگان

طراحی پژوهش: م. ش، ف. د

جمع آوری داده ها: م ر. ک الف، ف. د، ر. الف

تحلیل داده ها: ع. د، ن. ب، ف. د

نگارش واصلاح مقاله: ن. ب، ر. الف

سازمان حمایت کننده

این مقاله بر گرفته از پروژه کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد می باشد و از سوی هیچ سازمانی مورد حمایت مالی قرار نگرفته است.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

References

1)Atkinson JW. Motivational determinants of risk-taking behavior. Psychological Review 1957; 64(6, Pt.1): 359-72. doi: http://dx.doi.org/10. 1037/ h0043445.
2)Amira R, Jelas ZM. Teaching and Learning Styles in Higher Education Institutions: Do They Match?. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2010; 7: 680-4. doi:10.1016/j.sbspro.2010.10.092.
3)Koch CJ, Kleinmann M. A stitch in time saves nine: Behavioural decision-making explanations for time management problems. European Journal of Work and Organizational Psychology 2002; 11(2): 199-217. doi: https:// doi. org/ 10. 1080/ 13594320244000120.
4)Macan Th, Shahani C, Dipboye RL, Phillips AP. College students' time management: Correlations with academic performance and stress. Journal of educational psychology 1990; 82(4): 760-8. doi: 10.1037//0022-0663.82.4.760.
5)Claessens BJC, Van Eerde W, Rutte CG, Roe RA. Planning behavior and perceived control of time at work. Journal of Organizational Behavior 2004; 25(8): 937-50. doi: 10.1002/job.292.
6)Capuzzi D, Gross DR. Youth at risk : A prevention resource for counselors, teachers, and parents .6th ed. 2014.
7)Campbell RL, Svenson LW, Jarvis GK. Perceived level of stress among university undergraduate students in Edmonton, Canada. Percept Mot Skills 1992; 75(2): 552-4. doi: 10.2466/pms.1992.75.2. 552.
8)Schultz D, Shcultz S. Theories of personality. 8th ed. Cengage Learning; 2004.
9)Alghasham AA. Effect of students' learning styles on classroom performance in problem-based learning. Med Teach 2012; 34 (suppl 1): S14-9. doi: 10.3109/0142159X.2012.656744.
10) Indreica ES, Cazan AM, Truta C. Effects of learning styles and time management on academic achievement. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2011; 30: 1096-102. doi: https://doi.org/ 10.1016/ j.sbspro.2011.10.214
11) Ling J, Heffernan TM, Muncer SJ. Higher education students' beliefs about the causes of examination failure: A network approach. Social Psychology of Education 2003; 6(2): 159-70. doi: https://doi.org/10.1023/A:1023289908438.
12) Britton Bk, Tesser A. Effects of Time Management Practices on College Grades. Journal of Educational Psychology 1991; 83(3): 405-10.
13) Trueman M, Hartley J. A comparison between the time-management skills and academic performance of mature and traditional-entry university students. Higher education 1996; 32(2): 199-215.
14) Terry PS. The Effect of online Time Management Practice on Self-Regulated Learning and Academic Self-Efficacy [Ph.D. Thesis]: State

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

University, Faculty of the Virginia Polytechnic Institute; 2002.
15) Kwan A. Revisiting the time management issues of university students. Paper presented at the 34th International Conference on Improving University Learning and Teaching; 2009; Vancouver. 2009.
16) Savari K, Noori A. A Comparison of time management skills and achievement motivation of students with high and low academic performance. The Journal of Educational Psychology 2014; 10(31) : 109-24. [Persian]
17) Shakib Z, Tahmasebi R, Norouzi A. Determinant Factors of Mental Health Based on Social Cognitive Theory Among High School Girl Students of Bushehr. Iran J Health Educ Health Promot 2014; 2(2): 131-42. [Persian]
18) Hrseij Z, Jannat Alipour Z, Yousefi S, Afrooz M, Navabi N. The Relationship between time management skills and academic achievement in nursing and public health Students. Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci 2017; 5(2): 29-40. [Persian]
19) Jahanseir Kh, Salehzadeh K , Vsaqy H , Mousavi Far I. Effect of Time Management in the academic achievement of students of Islamic Azad University. Journal of Research in the curriculum 2007; 21(16): 97- 114. [Persian]
20) Ravari A, Elhani F, Anousheh M, Mirzaei Khalilabadi T. The pattern of time management in college students of kerman university of medical sciences in the year 2006. Iran South Med J 2008; 11(1): 76-84. [Persian]
21) Kebriaei A, Sabahi Bidgoli M , Saeedi A. Relationship between Use of Time Management Skills and Satisfaction with Spending Time among Students of Zahedan University of Medical Sciences. Zanjan Journal of Medical Education Development 2013; 6(12):79-88. [Persian]
22) Kaya H, Kaya N, Pallos AÖ, Küçük L. Assessing time management skills in terms of age, gender, and anxiety levels: a study on nursing and midwifery students in Turkey. Nurse Educ Pract 2012; 12(5): 284-8. doi: 10.1016/j.nepr. 2012.06. 002.
23) Abdul Wahat NH, Mohd Saat NZ, Ching CK, Qim LY, May GC, Omar N, et al. Time management skill and Stress level among audiology and speech sciences students of Universiti Kebangsaan Malaysia. Procedia - Social and Behavioral Sciences 2012; 59: 704-8. doi: https:// doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.334.
24) Eldeleklioglu J. Investigation of adolescents'time - management skills in terms of anxiety, age and gender variables. Elementary Education Online 2008; 7(3): 656-63.
25) Ahanchian MR, Lotfi Fatemi SN. The relationship between time management skills and academic achievement in anesthesiology and operating room students. Military Caring Sciences 2015; 2(2): 96-103. [Persian]
26) Saketi P, Tahheri A. The relationship between time management and academic achievements among bachelor and master students of Shiraz University and Shiraz University of medical sciences. Iranian Journal of Medical Education 2010; 10(3): 293-300. [Persian]
27) Kooshan M, Heidary A. Study habits in students of Sabzevar School of Medical Sciences. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences 2007; 13(4):185-9. [Persian]
28) Nourian AA, Mousavinasab N, Fahri A, Mohammadzadeh A. Medical Students' Study Skills and Habits in Zanjan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(1):101-7. [Persian]
29) Hosseini SMH, Ahmadieh MH, Abbasi Shavazy M, Islami Farsani S. Study skills in bachelor students in the Yazd School of Public Health, Yazd 2006. Strides Dev Med Educ 2009; 5(2): 88-93. [Persian]
30) Sohrabi Z, Ghovati F, Mir Hoseini F, Hoseini F. The relationship between achievement motivation, time management and academic achievement undergraduate Medical University of Medical Sciences. RJMS 2016; 23(150): 36-45. [Persian]
31) Hamzah A, Lucky E, Joarde M. Time management, external motivation, and students' academic performance: Evidence from a Malaysian public University. Asian Social Science 2014; 10(13): 55-63. doi: 10.5539/ass.v10n13p55.
32) Hassanbeigi A, Askari J, Nakhjavani M, Shirkhoda Sh, Barzegar K, Mozayyan MR, et al. The relationship between study skills and academic performance of university students. Procedia - Social and Behavioral Sciences 2011; 30: 1416-24. doi: https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.276
33) Xu J, Du J, Fan X. "Finding our time": Predicting students' time management in online collaborative groupwork. Computers & Education 2013; 69: 139-47. doi: https://doi.org/10.1016/j. compedu. 2013.07.012

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]
[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]

Research Article

The Relationship between Time Management and the Academic Achievement Motivation in Students: A Case Study among the Students of the Public Health School in Yazd Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2016

Milad Shafii [1], Fatemeh Dehghanpour [2], Raheleh Akbari [3], MohammadReza Kamali Ardakani [2], Najmeh Baghian [4*], Arefeh Dehghani Tafti [5]

[1] Assistant Professor, Department of Healthcare Management, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd , Iran
[2] BSc in Healthcare Management, Department of Healthcare Management, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd , Iran
[3] MSc in Health Technology Assessment, Department of Health Technology Assessment, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd , Iran
[4] Ph.D. student of Healthcare Management, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[5] Instructor, Department of Biostatistics and Epidemiology, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

*** Corresponding Author:** Najmeh Baghian
n.baghian@yahoo.com

Citation: Shafii M, Dehghanpour F, Akbari R, Kamali Ardakani MR, Baghian N, Dehghani Tafti A. The Relationship between Time Management and the Academic Achievement Motivation in Students: A Case Study among the Students of the Public Health School in Yazd Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2016. Manage Strat Health Syst 2018; 3(2): 135-43.

Received: June 12, 2018
Revised: September 12, 2018
Accepted: September 16, 2018

Funding: The authors have no support or funding to report.

Competing Interests: The authors have declared that no competing interest exist.

A B S T R A C T

Background: Motivation for progress is the desire or passion for success that is affected by many factors; time management, as an inevitable factor affects the academic achievement. This project was carried out with the aim of investigating the relationship between time management and academic achievement motivation among the students of Public Health School of Yazd University of Medical Sciences.

Methods: This cross-sectional and analytical study was conducted on 140 students of Yazd Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in 2016 by stratified random sampling. To collect data, Truman and Hartley time management questionnaire (14 items) and Valerand's academic motivation scale (AMS) (28 items) were used. Reliability of the time management questionnaire was 0.72 using the Cronbach's alpha. The validity of this questionnaire was also confirmed by factor analysis. To assess the psychometric results of AMS, all qualitative-quantitative stages of formal validity, and content validity were performed. The reliability of the questionnaire was also verified by Cronbach's alpha ($\alpha = 0.88$) and split-half ($\alpha = 0.73$). Data were then analyzed using SPSS $_{18}$ and by running the descriptive statistics (percentage, mean, standard deviation), independent t-test, ANOVA, as well as Pearson and Spearman correlation coefficients.

Results: Based on the results, a positive and significant correlation was found between the 2 motivational and time management variables ($r = 0.1$) ($p = 0.03$). We observed no significant relationship of time management and motivation for progress with any the demographic variables of the students.

Conclusion: Considering the significant relationship between time management and the motivation for academic achievement, we recommend further investigations on the education of time management methods. The educational courses on time management should enhance the motivation for progress among students. They also can help students to improve their academic achievements.

Key words: Time management, Motivation for academic achievement, Student

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-18]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1397.3.2.7.6]